

Swedish Statement

Verdens bedste, eller i hvert fald tæt på. Det var vi enige om, efter at have besøgt Marten Design i Göteborg.

Af Jan Nielsen

Hvis man hører til blandt de heldige, der har råd og virkelig går efter det bedste af det bedste, så kan fem svenske firmaer levere et komplet anlæg benævnt "Swedish Statement". Her er der tale om det ypperste penge kan købe, vel at mærke MANGE penge. På udstillinger rundt omkring i verden har Swedish Statement formået at skabe stor opmærksomhed. Således også her hos High Fidelity, så vi tog turen til Göteborg for at besøge Marten Design, hvor et næsten komplet system var opstillet. Du kan se mere om dette imponerende system på firmaernes fælles hjemmeside; www.swedishstatement.com/

De fem firmaer er: Marten Design (højttalere), Jorma (kabler), Bladelius (cd-afspillere, forstærkere og aktive filtre), Nordic Concept (pladespiller) og WOO design (møbler). Hver især bidrager de med det bedste de formår og i alle tilfælde er der tale om nyudviklede topmodeller indenfor hvert sit felt.

5-vej højttaler i et fantastisk rum

Vi ankom til Marten en solbeskinnet lørdag eftermiddag. Siden sidste besøg (se HF 7/04) var der rykket lidt rundt på lytterumene. Når man ser det store højttalersystem, forstår man hvorfor. Det største af lokalerne (der før var kontor) er nu inddraget til lytterum. Det store lokale på ca. 50 kvm og med højt til loftet er bestemt ikke for lidt til dette monstrøse system. Ydermere er der gjort særdeles meget ud af rummets akustiske egenskaber med diffusorer og absorberer fra blandt andet svenske Svanå Miljøteknik.

Coltrane Supreme bygger, som navnet antyder, på erfaringerne fra Marten Coltrane (test i HF 8/03). Her er der dog tale om et langt større 5-vejs system med ikke mindre end 13 enheder pr. side! To helt separate

Et samlet overblik over højttaleropstillingen som kræver et pænt stort rum. I midten det aktive filter fra Bladelius, som sørger for frekvensdelingen til de to basårne såvel som en let equalisering.

På bagsiden af Beowulf forstærkeren gemmer sig et mylder af Jorma kabler. Her finder man det nye Power såvel som Jorma No. 1 og det nye Prime med den karakteristiske trækklods.

Bladelius Beowulf kunne ligne en monoforstærker men der er faktisk tale om to stk. 400 watt forstærkere i samme kabinet. Den ene med bi-polare transistorer til bassen og den anden med MOS-FETs til det øvrige område.

To medvirkende grunde til den meget høje pris og kvalitet. Nemlig de to diamantenheder, der dækker området fra 1.200 Hz og op til 100.000 Hz.

bastårne klarer via aktiv deling og digital defilter/rumtilpasning området fra ca. 15 Hz og op til 100 Hz. Hvert af de store sub-basser indeholder seks 8" keramiske Thiel enheder. Der vel at mærke tale om helt nyudviklede enheder med kraftige neodymium magneter og underhængte svingspoler. Faktisk er det første gang disse basser har fundet vej til et kommercielt højttalersystem. Kabinetterne er naturligvis bygget op efter alle kunstens regler med flerlags laminat og dæmpelim samt kraftig intern afstivning. Yderst er der den sorte kulfiberskal, som vi kender den fra Coltrane.

Det er meningen at disse kæmpe subwoofere skal drives af hver deres 2.000 watt effekttrin fra Bladelius, men det var endnu ikke helt klart, så vi måtte "nøjes" med noget mindre. Det kommer vi til senere.

Diamonds are forever

I tilsvarende udformede (men noget mindre) separate kabinetter står så resten af Coltrane Supreme systemet. Her anvendes fire 7" keramiske Thiel-enheder som dækker det vigtige område fra 100 til 300 Hz. Herfra tager endnu en nyudviklet keramisk Thiel enhed over - ligeledes med neodymium magnet og underhængt svingspole. Denne fornemme driver, som i sig selv ville gøre det fremragende hele vejen fra omkring 200 Hz og op til 4.000 Hz, bliver kun anvendt i de to oktaver op til 1.200 Hz. Man kan i høj grad sige, at den får nogle fine arbejdsbetingelser, hvil-

Alle bænket i lytteposition. Forrest fra venstre Jorma, Jan, Johnny og bag sofaen Jormas kone Eva og Jörgen.

Bagfra ser man hvordan den bi-wirede hovedhøjttaler spejler sig i den blanke overflade på den langt større bashøjttaler.

ket gør det langt nemmere at designe et godt filter. Fra 1.200 Hz og op anvendes noget helt exceptionelt, ja faktisk er det verdens første højttalersystem, som gør anvendelse af Thiel & Partners 2" diamant mellemtone. Alene én af disse enheder, koster et pænt stykke over 100.000 kroner og dermed mere end mange investerer i hele deres anlæg. Fra omkring 8.000 Hz holder vi os til diamanterne, nemlig den samme 3/4" Thiel diskant som anvendes i Coltrane.

Alle enheder (bortset fra sub-wooferne) er monteret med dobbelte Bybee Quantum Purifiers. I de to diamantdiskanter er det samme guldtype, som man også finder i de nye Prime signalkabler fra Jorma. Når nu vi er inde på kablerne, så anvendes der internt ca. 220 meter enkeltleder af Jorma's

Leif ved sine højttalere. Han ser ret stolt ud, men det er der absolut også god grund til.

Prime kabel til et sæt Coltrane Supreme!

Når der nu anvendes enheder i den absolut ypperste klasse, nytter det ikke at springe over når det kommer til delefilteret. Indvendigt finder man således også top komponenter i den dyreste klasse. Alle steder er det de tyske Mundorf Supreme guld/sølv kondensatorer og ligeledes Mundorf spoler med forgyldt sølvfolie. Leif Olofsson fra Marten fortalte os, at der i filteret sidder en 1,8 mH delefilterspole som koster ca. 10.000 SEK i indkøb. Man begynder at forstå, hvorfor disse højttalere er så voldsomt dyre.

Elektronik og kabler

Signalet kom denne dag fra en Bladelius Gondul cd- og SACD-afspiller. Pladespilleren fra Nordic Concept var ikke til stede, men vi lyttede til masser af LP'er, afspillet på en Rega P7 med Regas egen RB 700 arm og en Benz Ace Low. Når der blev spillet plader, kørte signalet via en rørbestykt EAR 912 forforstærker. Hele vejen igennem blev der anvendt Jorma Prime - det nye topkabel med ultra fine kobberledere og Bybee Quantum Purifiers. Kun det dedikerede bas-kabel til drift af de to basårne var uden Bybee - til gengæld er kablet på hele 6 kvmm.

Effektforstærkeren var ligeledes fra Bladelius. Topmodellen Beowulf som er noget helt ud over det sædvanlige. Hver af de høje forstærkere er faktisk ikke monotrin, men stereoforstærkere indeholdende to forskellige forstærkere. I den ene side en forstærker opbygget med Mos-Fets til mellemtone/diskant og i den anden side en udgang med almindelige bipolare transistorer, som Bladelius mener er bedre, når det kommer til basgengivelsen. Hvert af de to trin yder 400 watt i 8 ohm. Strømforsyningen er noget helt for sig selv - nemlig en switch-mode dimensioneret til hele 6.000 VA. Netforsyningen sker via 20A forbindelser og specielle netkabler. Her de nye Power fra Jorma.

Lige på dette område afveg vi noget fra det fulde Statement system. Selv om vi måtte undvære de 2.000 watt Bladelius forstærkere der skal forsyne basserne, var det dog på alle områder yderst kompetent. Ligeledes var de fornemme racks fra WOO design erstattet af absolut kompetente alternativer fra svenske Solid Tech.

Lytteindtryk

De første par numre Leif spillede var med meget imponerende dynamik. Blandt andet nogle japanske cd'er med trommer samt et

uddrag fra Stravinsky's Ildfuglen. Det vi bemærkede - nej snarere intuitivt følte - var lydbilledets størrelse. På en rigtig god jazzoptagelse var der et kæmpemæssigt åbent vindue med både detaljer og luft samt en frigjorthed, som gjorde det meget nemt at lytte "igennem" højttalerne. Selv så store højttalere kan faktisk forsvinde. Leif fortalte om ikke hifi-kyndige, der havde lyttet til systemet. Efterfølgende ledte de efter skjulte højttalere i væggene, for det var jo dér lyden kom fra!

Efter denne korte indledning kom nogle af vores egne cd'er og SACD'er på. Meget hurtigt holdt vi dog op med at lytte efter "anlæg" og blev i stedet draget ind i musikken. Der var da også flere kommentarer til

Både foran og bag anlægget og flere andre steder i lytterummet var der diffusorer samt absorberer, som optimerer lytterummets akustiske egenskaber. Denne enorme diffusor fra Svanå Miljöteknik er ikke sådan lige til at overse.

optagelse og de udøvende end til højttalerne og det øvrige anlæg. En ting der dog hurtigt stod klart var at der var tale om noget af det bedste - hvis ikke det bedste - undertegnede og Johnny Sørensen har oplevet. Top og bund var helt exceptionel og i en klasse for sig selv. De seks basenheder med aktiv korrektion magtede at pumpe gevaldige lydtryk ud i det store lokale. Vel at mærke uden at det på nogen måde lød an-

Signalkilderne. Øverst Rega pladespilleren med RB 700 arm og Benz pick-up. Herunder Bladelius Gondul CD/SACD afspilleren og nederst EAR forforstærker og RIAA-del.

strengt, komprimeret eller unaturligt. Der var bare lige pludselig bas og lige så pludseligt var den bare væk igen. Den var ikke langt til den helt realistiske oplevelse af koncertsalen, når det er klassiske værker ved realistisk lydstyrke, der gengives.

Således hørte vi et lille uddrag af Stravinsky's Ildfuglen. Hvilken optagelse der var tale om, fik vi ikke fat i, men lydbilledets størrelse og de dynamiske udladninger var af en sådan karakter, at man glemte alt omkring sig. Lige præcis dynamikken og størrelsen på et stort symfoniorkester er noget af det sværeste at formidle, men her var vi meget tæt på at opleve det som et stort åbent vindue ind til en ægte koncertsal.

De øverste oktaver var bare "rigtige" - meget mere kan man ikke sige. Her var der ingen klang af metal- eller tekstil-dome, ingen raslen fra bånd eller en tynd gengivelse uden nærvær. Tvært imod fremstod toppen super homogen og frem for alt med en naturlig sammenhæng og vægt. Også overgangen mellem enhederne var forbillidlig. På trods af systemets fysiske størrelse fornemmede man lyden som utroligt integreret og helstøbt.

Da først vi var gået over til afspilning af

LP'er, tog den ene time den anden og vi fortsatte hele vejen fra klassisk til Louis Armstrong og Stevie Ray Vaughan. Denne udprægede musikfornøjelse kunne være fortsat til langt ud på natten, hvis ikke det var fordi der også skulle spises og soves.

Kom tilbage!

Få dage efter besøget fik vi en mail fra Leif og Jørgen. "Kom tilbage igen, det lyder langt bedre nu". Tja, selv om det bestemt var hyggeligt, er det nu ikke sådan at vi drager til Göteborg hver dag, så vi tager gerne deres ord for gode varer.

Sagen var den, at der nu var kommet lidt mere på plads. I det analoge aktive filter var stelvejene blevet forbedret og lidt bedre komponenter på kritiske steder havde forøget transparensen endnu mere. Selv om vi umiddelbart har svært ved at fatte det, så er det sikkert korrekt. Inden vi næste gang kommer til Göteborg, har de sikkert fundet endnu et par småting der kan finpudses og lettet de sidste rester af slør - hvor de så end måtte befinde sig. På den anden side, så må man erkende at hvis nogen højttaler skulle kunne afsløre selv de mindste forbedringer, så må det være Coltrane Supreme.

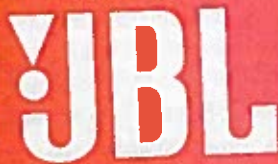
Farvel og tak

Det var med en lidt mærkelig følelse at Johnny Sørensen og undertegnede vendte næsen hjemad. Man siger, at ens lydæssige hukommelse er kort, men denne oplevelse vil jeg huske til mine dages ende. Om ikke andet så beviste det, at mit anlæg - som så mange andres - har lang vej igen. Det viste også, hvor vigtigt det er at råde over et stort og akustisk optimeret lytterum. Uanset om Coltrane Supreme hører til blandt verdens bedste højttalere, så kræver det altså et godt rum for at få dem til at yde deres optimale. Det samme kan siges om alle andre højttalere, men lige præcis her stilles der endnu større krav.

Hos Marten har de været villige til at tage konsekvenserne og man kan så bare håbe på, at de få lykkelige ejere af dette gigantiske system vil yde dem samme respekt.

Herfra skal der i hvert fald lyde et stort tak for et par herlige dage i Göteborg. Samtidig skal vi også udtrykke vores dybeste respekt for hvad de "gale" svenskere her har præsteret.

Vi ser frem til næste gang der skal lyttes - nej nydes, musik over de store Coltrane Supreme.

JBL klassikere til salg

JBL Project K2 S-9800. Dette er uden diskussion én af verdens bedste højttalere - uanset pris - og forudsat den anvendes korrekt. Modellen er nu afløst af en opgraderet "SE" model og demo sættet sælges derfor til stærkt reduceret pris: **Kr. 109.999,-** (Normalpris i 2003 var 175.000) Nypris på K2 S-9800 SE bliver 225.000,-. Læs om K2 på www.jbl.com

JBL 4345 Legendær studiomonitor fra 1981. Ved anvendelse sammen med dårlige forstærkere samt nymodens digitalt udstyr af beskedent kvalitet, kan denne højttaler nemt blive lidt "for meget". Anvendes derimod SACD i Accuphase kvalitet, gramfon sammen med klasse A eller rør-bestykkede effektforstærkere, bydes på en lyd gengivelse i særklasse hvad angår dynamik, nærvær og ægthed, tillige med den helt specielle klang der var kendetegnet for datidens superhøjttalere fra JBL. Samlerobjekt for ægte liebhavere - fin stand - kun få sæt i verden. Sælges for højeste bud over **Kr. 75.000,-** Nyprisen var i 1981 kr. 35.000 pr. stk.

DynaMax v.Hans-Henrik Sannerud Skovsøgade 1b, 2 DK-4200 Slagelse Cell: 0045 40841115 Fax: 0045 58531115 www.dynamax.dk info@dynamax.dk